

Vad är inflation?

Alla pratar om inflationen – men vad är det egentligen, hur räknas den ut och vem räknar ut den?

Det här är inflation

Inflation är en ökning av den allmänna prisnivån som gör att man kan köpa färre varor och tjänster för samma mängd pengar.

Inflationen är en allmän stegring av prisnivån på varor i korgen. I detta exempel blir inflationen 2 procent.

När inflationen stiger så stiger också andra kostnader.

Vem räknar ut inflationen?

Statistiska centralbyrån (SCB) är de som tar fram siffran åt Riksbanken. Riksbanken har ansvaret för att hålla inflationen på 2 procent.

Det är viktigt med en låg och stabil inflation. Om inflationen hamnar på 2 procent och avtalskravet ger 3 procent blir reallöneökningen 1 procent. Det vill säga att man fått mer i plånboken och stärkt köpkraften. Problemet är när inflationen rusar iväg och hamnar på 7, 8 och kanske till och med 10 procent. Om avtalsökningen då fortfarande ligger på 3 procent, blir det minus i plånboken.

Varför kräver vi då inte mer än inflationen?

– Ett rejält lyft på 20 procent högre lön skulle ju ge ordentligt i plånboken!

Erfarenheten från 1980-talet säger tyvärr precis tvärtom. Vi försökte då med taktiken att kompensera inflationen med lönehöjningar. Det slutade med minskade reallöner för alla löntagare fem år i rad. Så höga lyft skulle sätta igång en spiral av höjningar av alla de andra kostnaderna ovan och ökade räntehöjningar. Till slut skulle 20 procent inte längre vara en kompensation. Tvärtom. Det skulle bli minus och lönernas värde skulle minska ännu mer och hög inflation är allra skadligast för dem med lägsta löner. Företagen skulle höja sina kostnader på produkterna för att kompensera de högre lönekraven, vilket skulle bidra till mer inflation och räntehöjningar som gör att industrin får svårare att exportera. Jobben skulle kunna vara i fara.

Tips

På ifmetall.se/avtal2023 hittar du fler förklaringar i text och film om inflationen, varför vi inte kräver kompensation för inflationen och vad som ligger till grund för just det krav vi ställer.

